

Bonyolult hatásrendszereket összpontosító, elvont jelentés köröket ércékenyen felvillantó, komplex alkotást állított Péter Agnes szobrászművész a budapesti Fészek Művészklub kör alaprajzú, fekete drapériával burkolt Herman termébe. A sötét kiállítóterembe illesztett munka bal terében a három tompán fénylő, álló formátumú acél-tégtalap gyűrött, rozsdás, balról jobbra három fázisban feldarabolt, elfekvő, gyúrt vaslemez-elemet hordozott - itt a padlón ólomlemeztekercsek feküdtek-, míg a jobb térben eltérő magas ságú, a mű középpontja felé emelkedő, ólomberakásával a térközpont felé forduló vaslemez gúlák álltak.

A két vízszintes elemsor között két méternél magasabb, élén elmetszett-amely így háromszög formában nyílt meg - kubus állt, belsejében az adott időtartamra vezérelt ultraibolya megvilágításban körből és függőleges elmozdulású ellipsziseiből szerkesztett fény tűnt fel sejtelmesen. A meg-megcsillanó és a fényt elnyelő felületek a kemény és puha anyagok, a szimmetriát megbontó, asszimetriát teremtő formációk és viszonyok, a geometrikus és az amorf formák egymás mellett, illetve egymáson való megjelenése, összejátszása, a síkok és a testek váltakozása révén, a műbe komponált adott idősíkok között lejátszódó történés kapcsán bontakozott ki e nagyszabású, rejtelmes kompozíció szobrászati jelenség-világa.

Az ékformáknál kissé nyugodtabb atmoszférát teremtő és sugárzó derékszögű háromszög-sziluettekbe foglalható kőtömbökből épült formálódott Péter Ágnes szabadszállási világháborús monumentuma. A négy felmagasodó tömb befogói határozottan megmunkált, éles élek, míg az átfogók töredezettek, szabdaltak. A simára csiszolt és a durva, megmunkálatlan felületek, a szabályosság és a szabálytalanság egymást kiegészítő, egymás ellen feszülő jelenléte az épülés és a rombolás együttes vizuális megidézése sejtefi a mű mögött meghúzódó, tragikus árnyaltságú tartalmakat, egyszersmind élteti a fenséges, az ünnepélyességet teremtő-követelő hatásvilágot. A szívós fennmaradás és a lassú elmúlás ellentétét hordozzák a szabadszállási emlékmű formái márványtömbjei. Az egymással szemben elhelyezett, megtörten felmagasodó monumentum-elemek között - amelyek formailag tulajdonképpen egy piramis szétválasztott szétvágott darabjaiként is értelmezhetők-feszültség indukálódik, s létrejön a fájó hiánnyal, a hiány jelentéskörével átítatott belső a külvilágtól elválasztott, de a külvilággal érintkező emlékmű-tér. A szobrász munkásságában a maradandóság igényével elhelyezett köztéri alkotások sorában ez az első - a szimpózium és művésztelep-munkákon, a kiállítási plasztikákon túl, illetve azokra épülően és azokon túlmutatón (elsősorban a dunai városi Közösség-hez kapcsolódó) - elvont szobrászi nyelvezettel megfogalmazott és létrehozott, belső központ-megjelölést, középpont-kijelölést hordozó alkotás. Dunai városban, a Duna fölé magasodó löszfalra telepített parksávban, a város szintjén - ott, ahol sejtelmesen játszanak mosódnak össze a távlatok, a magasságok, a

mélységek, a határok és a határtalanságok, s ott, ahol az acélművészeti alkotótelepen született kiváló alkotások sorában olyan művek állnak mint Friedrich Ferenc hasáb- plasztikája és Móder Rezső zenélő napszekere -1989-ben talált otthonra Péter Ágnes Közösség című, csőből és kékített acéllemezből alakított 550 centiméter magas fémszobra. A szépen gondozott park fenyő- és nyírfákkal bokrokkal övezett gypszönyegén áll a három összetevőből komponált mű. A képletesen megrajzolható egyenlő oldalú háromszög sarkaira emelt vertikális elemek között 8-8 méter a távolság. Az acélvázak háromszögre szerkesztett gúláiból ékalakú, az alap háromszög középpontja felé (fölé) emelkedő palástok hajlanak be amelyek különböző megmunkálású anyagokat fognak - a középpont felé nyitott - palástjukban közre; tűzben roncsolt fémlapok élkonstrukcióját, gyűrődő-meggyűrt lemezszalagot és kis részecskékből összeillesztett applikációt. A gúla-betétek eltérő irányú mozgások és áramlások, energiatöltetek jelenlétét illúzióját éltetik, élesztik. A három elem mindezen betét-variációkon túlmenően sem azonos: magasságuk, hajlásuk íve is más, miként a palástokat keretező ékforma, illetve a cső-tetraéder alapterülete is változó. Az acélvázak és a palástok egymástól való elválasztása, elválása fontos szobrászati "történet" e kompozícióban, míg másik, nem kevésbé lényeges jellemző a három elem által közrefogott, átjárható, de mégis tartalommal dúsított, feszült tér; a három szoborelem szerves egységét, villódzó együttese teremt végő soron bonyolult szövetű közösséget.

Péter Ágnes a főiskolai tanulmányok lezárulását követő, immár több mint másfél évtizedes munkásságának irányait, pilléreit illusztrálja ez a három, a pályaképet minden bizonnyal meghatározó mű. Ezen pillérekhez természetesen számos, ugyancsak fontos mozzanat, adalék, történet, epizód, mű kapcsolható és kapcsolódik. Így például megemlíthetjük, hogy a budapesti szoborregiszterek megemlékeznek arról, hogy Péter Ágnes a nyolcvanas évek első felétől tevékenyen részt vállalt a fővárosi épület- és szoborrestaurációs munkálatokban (például a Vörös mahy tér új oroszlanos díszkútján). Az életrajz adatai tudósítanak arról, hogy a művész a nyolcvanas évek közepétől nyaranta sokszor munkálkodott alkotótelepeken (Siklós - kerámia, Mezőtúr, Nyíregyháza - bronzöntés, Dunaújváros, Győr - vas, acél), s hogy vissza-visszatérően jelentkezett műveivel a műfaji seregszemléken (kisplasztika-Pécs, érem-Sopron, kerámia-Pécs, szobrászrajz Budafok), hogy megbízásra készült műhelyében portré és kút (Budapest, Ramada Szálló), hogy emelt óratornyot (Káposztás meyer, Szöllőssy Enikővel), tervezett kerámia-oszlopburkolatot (Budapest, Korona Szálló), reprezentatív díszkutat (Zalaegerszeg, Megyei Bíróság). A monumentális, az állandóság igényével készült, külső és belső térbe helyezett művek tervezése, megalkotása, kivitelezése mellett alkotott kiállítási plasztikákat, érmeket, rajzokat, rendezett önálló tárlatokat, nyert kiállítási, biennálé-díjakat. S mind ezeken túl szólnunk kell arról is, hogy Péter Ágnes szerteágazó szakmai tevékenységének rendkívül fontos része a Symposion Társaság, Symposion Alapítvány sikeres működése érdekében kifejtett szervezőmunka, menedzseri tevékenység, valamint a művészértársaságok (kiemelten: Folyamat Társaság, Szinyei Társaság) kebelén belül kifejtett tevékenység.

Péter Ágnes szobrászi, művészeti törekvéseit megközelítvén azt biztosan regisztrálhatjuk,

hogy a művész a kezdeti, a figuratív megjelenítés periódusait nagyon gyorsan lezárta, s alkotásai a non figuratív - alapvetően a geometrikus, a struktúrát, a szerkezetet, a konstrukciót megragadó, hangsúlyozó mű világba kalauzolják a befogadót, de oda, ahol e szigorú, higgadt, fegyelmezett, kemény rendszer valamiképp megbomlik, átalakul, elenyészni kezd. Ahol mintegy elkezd élni saját, önálló életét. A Péter Agnes-művek jellemző vonása a vertikális hangsúlyú kompozíció dominanciája, a magasbatörés, amely megszakad, eltérül, megbomlik. A magasba emelkedő, elkeskenyedő formák, testek, tömegek, vázak, a tetraéder- és gúlavariációk vagy lényegük által vezérelt középpontot teremtő, központba helyezett térformáló, téralakító objektumok, vagy pedig teret közrefogók, mintegy teret sűrítők: a motívumaik által centrumokat kijelölők. Az anyagfelhasználást vizsgálva nagy-nagy változatosságot konstatálhatunk: nemes anyagok - márvány, kő, bronz - mellett vasban, krómaccélban, kerámiában is testet öltenek a Péter Ágnes-plasztikák. Az anyagok alakítottságánál fontosabb a természetes megjelenés: a tündöklő felületek mellett a töredezett, roncsolt, korrózió-rágta elemek, összetevők szerepeltetése. Az e szobrászat jelentéstartományát, jelentésrétegeit feltárni szándékozván - absztrakt szobrászi kifejezésekről, elvont nyelvezetű műtárgyakról lévén szó - csak értelmezési kísérleteink lehetnek, s így az önnön formáját egyszerre megteremteni és megszüntetni szándékozó művészi akaratra irányíthatjuk a figyelmet, a valaminek a helyét pontosan kijelölni-vágyásra a meghatározottságok és a véletlenek határmezsgyéjén.

A Péter Agnes-alkotta kompozíciók oly gyakori, központi eleme, a felmagasodó ék vagy gúla nem csak a formája, a tömege által

a végtelenből kimetszett tér tárgyasult nyoma, objektuma általa egyszersmind a megfoghatatlanság, a határtalanság hull szét szálnalmas darabjaira.

Wehner Tibor